

Sf. Grigorie Palama, Omilia a 37-a

La Întru tot cinstita Adormire a Întru tot Preacuratei Stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoare și Pururea Fecioarei Maria

1. Și dorul și datoria au alcătuit, pentru dragostea voastră, omilia mea de astăzi: nu numai că [vreau] să insuflu în urechile voastre cele iubitoare de Dumnezeu un cuvânt mântuitor și de aici să hrănesc sufletele voastre – [lucru] pe care îl vreau din pricina dragostei pentru voi, dar cu care sunt și dator potrivit sfintelor rânduiri -, ci și pentru că, dacă este ceva din cele datorate și iubite de mine, acela e să povestesc în amănunt, cu cuvinte de laudă, pentru biserică, mărețiile Pururea Fecioarei și Maicii lui Dumnezeu. Dar dorul, fiind îndoit în loc să fie simplu, [mă] ridică, [mă]cheamă și [mă] îndeamnă, iar caracterul de neînălțurat al datoriei mă silește, în vreme ce cuvântul nu e în stare să se apropie de cele mai presus de cuvânt, după cum nici ochiul nu poate privi neabătut la soare. Dar dacă totuși nu este [cu puțință] a spune cele mai presus de cuvânt, cu

putință este a înălța imne iubirii de oameni a celor cântați, cu putință este și a atinge [prin ele] cele nicidecum atinse, și a întoarce datoria prin cuvinte [de laudă] și a ne împlini dorul față de Născătoarea de Dumnezeu prin cântări după putere.

2. Iar dacă „*cinstită este moartea cuvioșilor și pomenirea dreptului cu laude*”, cu cât mai mult se cade să facem cu laude dintre cele mai mari pomenirea Sfintei sfinților, a Celei prin care vine sfinților toată sfințirea, a Pururea Fecioarei și Maicii lui Dumnezeu? După cum și facem, prăznuind și adormirea sau mutarea dincolo făcută astăzi, prin care, fiind cu puțin mai prejos decât îngerii, a întrecut fără asemănare și îngerii și arhanghelii și toate puterile cele mai presus de lume, prin apropierea de Dumnezeu Cel peste toate și prin minunile cele din veac scrise și plinite în ea.

3. Căci pentru Ea au fost: dumnezeiești profeții ale profeților celor insuflați de Dumnezeu; faceri de minuni care arătau de mai înainte viitoarea marea taină a întregului pământ, pe această Pururea Fecioară Maică a lui Dumnezeu; schimbări ale neamurilor și ale lucrurilor care au deschis calea împlinirii noii Ei taine; rânduieli ale Duhului care de mai înainte au închipuit în felurite chipuri adevărul ce avea să vină; plinirea, sau mai degrabă începutul și rădăcina minunilor și

lucrurilor de după, [și anume] făgăduința lui Dumnezeu împlinită față de Ioachim și Ana, cei atunci foarte înalți în virtute, că vor naște la adâncă bătrânețe, sterpi fiind din tinerețe, și că vor naște pe cea care avea să nască fără sămânță pe Cel născut fără timp din Dumnezeu Tatăl înainte de veci. [Pentru Ea a fost] iarăși făgăduința celor care astfel, în chip minunat, au născut-o pe cea care avea să nască în chip și mai minunat, că pe cea dată o vor da înapoi Dătătorului – și potrivit acestei preavrednice făgăduințe a avut loc mutarea nemaipomenită a Maicii lui Dumnezeu încă de pruncă din casa tatălui său în Casa lui Dumnezeu și petrecerea ei minunată o perioadă de nu puțini ani în înseși Sfintele Sfinților, și dăruirea acolo a unei hrane negrăite prin grija îngerilor, hrană pe care Adam nu a ajuns să o guste. Căci [atunci] nu ar fi căzut din viață, precum nu a căzut nici această Preacurată, chiar dacă din pricina lui și ca să se arate că e fiică a lui, supunându-se puțin firii, ca și Fiul Ei, S-a mutat astăzi de pe pământ la cer.

4. Iar după acea negrăită hrană, a urmat cu această Fecioară iconomia cea mai de taină a unei logodne, [apoi] salutare străină și mai presus de cuvânt printr-un arhanghel care a zburat de sus, precum și vestiri și adresări ale lui Dumnezeu, potrivnice osândirii Evei și a lui Adam,

tămăduitoare ale blestemului venit asupra aceloră și preschimbătoare ale acestuia în binecuvântare. Căci a dorit Împăratul universului tainica frumusețe a acestei Pururea Fecioare, după cum de mai înainte a grăit David, și plecând cerurile, S-a pogorât și a adumbrit-o, sau mai degrabă S-a sălășluit [în ea] puterea cea enipostatică a Celui Preaînalt. Căci nu și-a arătat prezența prin întuneric și foc, ca la văzătorul de Dumnezeu Moise, și nici prin vijelie și nor, ca la profetul Ilie, ci nemijlocit și fără vreun vâl puterea Celui Preaînalt adumbrește pântecul cel întru totul preacurat și fecioresc, nimic fiind la mijloc, nici aer, nici eter, nici ceva din cele sensibile, sau din cele mai presus de acestea. Iar aceasta nu este [doar] o adumbrire, ci de-a dreptul unire.

5. Dar pentru că ceea ce adumbrește reproduce prin firea lucrurilor propria formă și propriul chip în cel adumbrit, nu numai unire, ci și plămădire a fost în pântecul [Fecioarei], și ce s-a plămădit din ambele – din puterea Celui Preaînalt și din acel pântec preasfânt și fecioresc – era Cuvântul întrupat al lui Dumnezeu. Astfel S-a sălășluit în Ea și din Ea a ieșit purtător de trup Cuvântul lui Dumnezeu, și „*S-a arătat pe pământ și cu oamenii a petrecut*”, îndumnezeind firea noastră și dăruindu-ne, după dumnezeiescul apostol, „*cele spre care doresc îngerii să*

privească". Și aceasta este lauda cea mai presus de fire și slava cea preaslăvită a acestei Pururea Fecioare, față de care toată mintea și cuvântul, chiar și îngerești de-ar fi, se micșorează. Iar cele de după nașterea cea negrăită, cine le-ar putea iarăși grăi? Căci împreună-lucrând și împreună pătimind cu deșertarea cea înălțătoare a Cuvântului lui Dumnezeu, cea [lucrată] prin Ea, împreună a și fost slăvită și cu dreptate a fost înălțată, totdeauna adăugând [ceva și mai mult] sporirilor celor mai presus de fire ale mărețiilor ei. Dar și după urcarea la cer a Celui întrupat din Ea, era ca și cum concura cu mărețiile cele mai presus de minte și de cuvânt făcute în Ea de către El, prin răbdarea prea mare și feluritul chip al nevoinței, prin rugăciunile cele pentru toată lumea dimpreună cu sânguințele [pentru toată lumea], prin sfaturile și îndemnurile către cei care îl vesteau pe Dumnezeu mergând până la marginile pământului, căci Ea singură era reazim și mângâiere tuturor, de toți era ascultată și văzută, împreună lucrând în tot felul la vestirea Evangheliei și arătând astfel o viață și o petrecere foarte luptătoare, care biruiește mintea și cuvântul.

6. De aceea așadar și moartea ei, mutând-o la viața cea cerească și nemuritoare, a fost de viață purtătoare. Și pomenirea acestei [morți] este sărbătoare plină de bucurie și laudă a toată lumea,

care nu doar reînnoiește pomenirea minunilor Maicii Domnului, ci adaugă și [pomenirea] reunirii celei de obște și noi a sfinților apostoli din tot neamul la într-un tot sfânta Sa punere în mormânt, cântările cele de Dumnezeu-descoperitoare cântate pentru ea de acei insuflați de Dumnezeu, îngrijirile, corurile și liturghiile cele îngerești în jurul Ei, [aceștia] însoțind-o, urmând-o, conlucrând, ridicându-se împotriva [vrăjmașilor], apărând-o, apărându-se, împreună lucrând și împreună cântând cu toată puterea laolaltă cu cei care cinsteau prin toate acel trup de viață începător și de Dumnezeu primitor - leacul cel mântuitor al neamului nostru, lauda a toată zidirea-, luptându-se și împotrivindu-se cu mână ascunsă iudeilor care se porniseră și se ridicaseră cu mână și cuget luptător împotriva lui Dumnezeu, Însuși Domnul Savaot și Fiul acestei Pururea Fecioare fiind de față în chip nevăzut și dând Maicii Lui cinstea ieșirii, [căci] în mâinile Lui a primit duhul cel de Dumnezeu purtător [al Ei], prin care, nu după multă vreme, și trupul Ei cel însoțit cu [sufletul] se mută într-un loc de viață veșnică și ceresc, în mod corespunzător și până acum potrivit pârgăi ei^[1].

7. Căci mulți din cei din veac au dobândit dumnezeiasca bunăvoie, și slavă și putere. după cum spune și David: „*Pentru mine mult au fost cinstiți prietenii Tăi, Doamne, mult s-au întărit*

stăpânirile lor. Îi voi număra și vor fi mai mulți decât nisipul". [Dar], după Solomon, „mulți au dobândit bogăție, multe fiice au făcut putere, dar aceasta întrece și a întrecut pe toți și pe toate”, pe cât nu se poate spune. Căci ea singură stând între Dumnezeu și tot neamul omenesc, pe Dumnezeu L-a făcut Fiu al omului, iar pe oameni fii ai lui Dumnezeu, făcând pământul cer și îndumnezeind neamul [omenesc]; și singură dintre toate [femeile] Aceasta S-a arătat Maică din fire a lui Dumnezeu, mai presus de orice fire, iar prin negrăita Sa naștere a fost împărăteasă a toată zidirea cea din lume și mai presus de lume. Și astfel, înălțându-i prin Ea pe cei de sub Ea și arătând ceresc în loc de pământesc ceea ce pe pământ era supus, împărtășindu-se Ea de o vrednicie mai mare și de o putere mai tare și de o alegere din ceruri prin dumnezeiescul Duh, a fost așezată cea mai înaltă dintre cele mai înalte și împărăteasă preafericită a fericitului neam.

8. Acum are cerul cuvenit sălaș, ca un palat împărătesc potrivit ei, în care astăzi s-a mutat de pe pământ și șade de-a dreapta Împăratului a toate, îmbrăcată și preaînfrumusețată în haină aurită, după spusa profetului psalmist cu privire la Ea. Iar prin haină aurită înțelege trupul ei cu dumnezeiească strălucire, preaînfrumusețat cu virtuțile cele de

multe feluri. Căci Ea singură are acum, cu trupul ei cel slăvit de Dumnezeu, loc în cer împreună cu Fiul Său. Fiindcă pământul, mormântul și moartea nu au putut ține până la sfârșit un trup începător de viață și de Dumnezeu primitor, sălaș [al Lui] mai iubit decât cerul și decât cerul cerurilor. Căci dacă un suflet, care are sălășluind în el harul lui Dumnezeu, urcă la cer când se desface de cele de aici, precum s-a și făcut arătat prin multe și precum și credem, cum să nu fi fost ridicat de la pământ la cer trupul care nu numai că a primit în sine pe Însuși Fiul lui Dumnezeu Cel mai înainte de veci și Unul-Născut, izvorul cel pururea curgător al harului, ci s-a și arătat născător al Lui? Ce oare? Cea care s-a sălășluit în *Sfintele Sfinților* fiind încă de trei ani - și neavând încă sălășluit în ea pe Cel mai presus de ceruri, și fără să-L fi oferit [lumii] purtător de trup-, și care a devenit preadesăvârșită și după trup și cu adevărat mai presus de lume prin astfel și atât de mari lucruri, cum ar fi putut să devină pământ supus stricăciunii? Și ce noimă ar putea să aibă aceasta pentru cei care cercetează lucrurile cu rațiune?

9. De aceea, pe drept cuvânt, trupul care a născut e împreună slăvit cu Cel născut [din el], cu o slavă cuvenită lui Dumnezeu, și, după cântarea psalmistului, „*chivotul sfințeniei Lui*” se scoală împreună cu Hristos Cel înviat mai înainte a treia

zi. Și înfățișare și a învierii Ei din morți se fac pentru ucenici giulgiurile și [acoperămintele] de îngropare, singure lăsate în mormânt și găsite singure în mormânt de cei care au venit să caute, precum mai înainte s-a întâmplat și la Fiul și Stăpânul Ei. Dar nu a fost nevoie ca și Aceasta să mai petreacă puțin timp pe pământ, precum Fiul și Dumnezeuul Ei. De aceea, pe dată a fost înălțată din mormânt spre locul cel mai presus de ceruri, de unde iarăși strălucește până la pământ [cu] scânteierile și harurile Ei cele întru tot strălucitoare și prea dumnezeiești, luminând de acolo tot rotundul pământului, închinată fiind, admirată și cântată de toți.

10. Ca și cum vrând Dumnezeu să așeze o icoană a toată frumusețea și să arate limpede și îngerilor și oamenilor puterea Sa cu privire la acestea, astfel a lucrat încât aceasta să fie cu adevărat atât de frumoasă, concentrând [în ea] toate cele prin a căror împărțire [variație] a împodobit toate atunci când a întemeiat o lume comună a bunătăților celor văzute și nevăzute, sau mai degrabă, arătând [această icoană – Maica Domnului] drept o unime comună a tuturor frumuseților dumnezeiești, îngerești și omenești și [drept o] frumusețe mai înaltă care înfrumusețează amândouă lumile, care a început de pe pământ, dar a ajuns până la cer și a trecut și dincolo de cer,

prin înălțarea Ei de acum din mormânt către cer, care a unit cele de jos cu cele de sus și care îmbrățișează totul prin lucrurile minunate în legătură cu Ea; pentru că și faptul că s-a zis la început că e cu puțin mai prejos decât îngerii – și vorbesc aici despre faptul că a gustat moartea – sporește superioritatea Maicii lui Dumnezeu față de toate. De aceea, pe drept cuvânt, astăzi toate bat din palme și împreună lucrează la prăznuirea acestei [adormiri].

11. Se cuvenea deci ca Aceea, Care L-a cuprins pe Cel Care pe toate le umple și Care este mai presus de tot, să întreacă și Ea toate și să fie mai presus de toate prin virtuțile Ei și prin mărimea vredniciei. Așadar, adunând toate cele care, deși împărțite, au fost de ajuns tuturor celor mai buni din tot veacul ca să fie cei mai buni, și cele pe care cei plăcuți lui Dumnezeu, îngeri și oameni, le au doar în parte, și desăvârșindu-le Ea singură pe toate și prisosind [în ele] pe cât nu se poate spune, are acum și acest lucru, mai presus de toți, și anume faptul de a fi fost făcută nemuritoare după moarte, de a petrece cu trupul în cer împreună cu Fiul Său și Dumnezeu, singura [dintre toți], și de a revărsa de aici spre cei ce o cinstesc harul cel prea îmbelșugat, dăruindu-le și posibilitatea să se înalțe spre ea - fiind disc al atâtor haruri -, și împărțindu-le cu îmbelșugare,

din bunătate, cele mai bune [lucruri] și neîncetând niciodată acest rod folositor pentru noi și acest obol îmbelșugat. Privind deci cineva spre o astfel de adunare și îmbelșugare a tot binele, va spune că Fecioara săvârșește prin virtute pentru cei ce trăiesc în virtute același lucru pe care [îl săvârșește] soarele prin lumina sensibilă pentru cei ce trăiesc în lumina lui. Iar dacă și-ar muta ochiul cugetării către Soarele care răsare oamenilor din această Fecioară în chip mai presus de ceea ce e obișnuit, [Soare] Care are toate și întrece, prin fire, cele care au crescut în Ea prin har, dacă, așadar, și-ar muta ochiul cugetării către Acesta, pe dată Fecioara va apărea [drept] cer, [ca una] care a dobândit, prin toate cele bune, buna moștenire, cu atât mai prețioasă/strălucită decât cei de sub cer și decât cei mai presus de cer, care au fost dăruiați în chip dumnezeiesc, pe cât cerul este mai mare decât soarele și pe cât soarele este mai strălucitor decât cerul.

12. Ce cuvânt poate zugrăvi, Maică a lui Dumnezeu Fecioară, frumusețea Ta cea dumnezeiesc strălucitoare? Căci cele ale tale nu pot fi hotărnicite de cugete sau de cuvinte, pentru că toate covârșesc și cuget și cuvânt! Dar cu puțință este să fii cântată, tu cea care primești cu iubirea de oameni [cântarea]! Fiindcă tu ești loc al tuturor harurilor, plinătatea a a toată frumusețea

și bunătatea, tablă și icoană însuflețită a tot binele, și a toată bunătatea, ca una care singură ai fost învrednicită în chip concentrat de harismele Duhului, sau mai degrabă ca una care singură ai avut în chip minunat în cele dinlăuntru ale tale pe Cel în Care sunt vistieriile tuturor acestor [harisme], și te-ai făcut Lui cort minunat. Iar acum, prin moarte, ai trecut de aici către nemurire, și cu dreptate te-ai mutat de pe pământ la cer, ca să fii împreună locuitoare cu Acesta în corturile cele mai presus de ceruri de-a pururea, grijindu-te de acolo de moștenirea Ta și cu rugăciunile Tale cele neadormite către Dânsul făcându-L milostiv tuturor.

13. Pe atât este Născătoarea de Dumnezeu mai aproape de Dumnezeu față de cei care sunt aproape de Dumnezeu, pe cât a fost învrednicită de privilegii mai mari decât toți. Și nu mă refer numai la oameni, ci și la toate ierarhiile îngerești. Căci despre cinul cel mai de sus al acestora, Isaia scrie: „*Și serafimii stăteau în cerc în jurul Lui*”. Iar despre Aceasta, David zice iarăși: „*Stătut-a Împărăteasa de-a dreapta Ta*”. Vedeți diferența stării? De aici puteți vedea și diferența ordinii în ceea ce privește vrednicia. Căci serafimii [stau] în jurul lui Dumnezeu, în vreme ce aproape de [lângă] Însuși Acela stă singură Împărăteasa a toate, Care este admirată și lăudată de Însuși Dumnezeu Care o

proclamă asemenea puterilor din jurul Lui și zice potrivit celor spuse în *Cântarea Cântărilor*: „*Ce frumoasă ești, de-aproapea Mea!*”. Mai strălucitoare decât lumina, mai înfloritoare decât raiurile cele dumnezeiești, mai împodobită decât toată lumea văzută și nevăzută^[2]. Și nu doar [că stă] aproape, ci pe drept cuvânt [că stă] și de-a dreapta. Căci unde a șezut Hristos în ceruri, adică de-a dreapta mării, acolo și Aceasta a stătut, Cea Care urcă acum de pe pământ la cer. Nu numai fiindcă dorește și este dorită mai mult decât toate, prin înseși rânduielile firești^[3], ci și fiindcă e cu adevărat tron al Lui. Iar unde șade Împăratul, acolo stă și tronul Lui.

14. Acest tron l-a văzut și Isaia în mijlocul acelui cor heruvimic și a spus că e *înalt și ridicat*, arătând că Maica lui Dumnezeu întrece puterile cele cerești. De aceea, [Iezechiel] îi introduce pe îngerii înșiși care slăvesc pe Dumnezeu plecând de la ea și zic: „*Binecuvântată este slava Domnului din locul Lui*”. Iar Iacov patriarhul, văzându-l prin ghicituri, zice: „*Cât de înfricoșător este locul acesta! Nu este altceva decât casa Domnului și însăși poarta cerului*”. Și David, pe de altă parte, unind cu sine mulțimea celor mântuiți, și folosindu-se ca de niște corzi și sunete diferite de cei armonizați din neamuri diferite într-o singură credință de Această Pururea Fecioară, dă

tonul unui cântec într-un tot armonios, care să fie spre cântarea Ei: „*Pomeni-voi numele Tău în tot neamul și neamul; pentru aceasta popoarele îți vor mărturisi laudă în veac și în veacul veacului*”.

15. Vedeți că toată făptura aduce laudă Acestei Maici Fecioare, și nu în anii trecuți, ci în veac și în veacul veacului? De aici se poate vedea că Ea nu va înceta în tot veacul să facă bine întregii zidiri, și nu vorbesc aici numai de cea a noastră, ci și de ordinele cele nematerialnice și mai presus de fire. Căci faptul că împreună cu noi și acestea se împărtășesc și se ating numai prin Ea de Dumnezeu, de acea fire neatinsă, l-a arătat limpede Isaia. Fiindcă nu l-a văzut pe serafim luând cărbunele în chip nemijlocit de pe jertfelnic, ci [l-a văzut] luându-l cu un clește, prin care s-a și atins de buzele profetice, dându-le curăție. Iar această [vedenie] a cleștelui era identică cu marea vedere pe care a văzut-o Moise, și anume rugul care ardea în foc și nu se mistuia. Dar cine nu știe că Maica Fecioara este și acel rug și cleștele însuși, Cea Care a zămislit fără să se aprindă focul cel dumnezeiesc, și în acest caz un arhanghel slujind zămislirii și unind prin Ea cu neamul omenesc pe Cel Care ridică păcatul lumii și și curățindu-ne prin acea negrăită unire? Așadar, Ea singură e hotar între firea zidită și cea nezidită, și nimeni n-ar putea veni la Dumnezeu dacă prin Ea nu ar fi cu

adevărat luminat de sfeșnicul cel cu adevărat cu dumnezeiească strălucire. Căci zice: „*Dumnezeu e în mijlocul ei și nu se va clătina*”.

16. Iar dacă răsplătirile sunt pe măsura dragostei față de Dumnezeu, și cel care iubește pe Fiul e iubit de Fiul și de Tatăl Lui și devine sălaș al Amândurora, locuind Aceștia în el și umblând [cu el] în chip tainic, potrivit stăpâneștii făgăduințe, cine L-ar putea iubi pe Acesta mai mult decât Maica Lui, care nu numai că L-a născut [ca] Unul-Născut, ci L-a născut singură fără însoțire [cu un bărbat], ca astfel dragostea ei să fie îndoită, nefiind împărtășită cu cineva care să-i fie părtaș. Și cine ar putea fi iubit mai mult de Unul Născut decât Maica Lui, dat fiind că din singură Aceasta a ieșit în veacurile de pe urmă, după cum și înainte de veci [a ieșit] din singur Tatăl? Cum dar să nu fie înmulțite de către Cel Care a venit să plinească Legea, în plus față de dispoziția cuvenită [de Fiu], și cele ale cinstirii datorate Ei potrivit Legilor?

17. Așadar, după cum numai prin Ea a venit [Hristos] la noi și „*S-a arătat pe pământ și cu oamenii a petrecut*”, fiind nevăzut tuturor înainte de Ea, așa și în veacul viitor cel nesfârșit toată purcederea de dumnezeiască arătare de lumină, toată descoperirea de dumnezeiești taine și toată vederea harismelor duhovnicești va fi tuturor cu

neputință de cuprins fără Ea. Primind Ea prima plinătatea care toate le străbate a Celui Care plinește toate, o face cu putință de cuprins tuturor, împărțind fiecăruia după putere, potrivit proporției și măsurii curăției fiecăruia, astfel încât Aceasta este și vistierie și stăpână a bogăției dumnezeirii.

18. Apoi este și această lege veșnică în ceruri, și anume ca cele mai mici să participe prin cele mai mari la Cel așezat dincolo de ființă. Iar cea mai mare dintre toți în chip fără asemănare fiind Fecioara Maică, [urmează] că prin ea se vor împărtăși [de Dumnezeu] cei care se vor împărtăși de Dumnezeu, pe Ea o vor cunoaște loc al Celui neîncăput cei care Îl cunosc pe Dumnezeu și pe Aceasta o vor cânta după Dumnezeu cei care-L cântă pe Dumnezeu. Ea este pricina celor de dinaintea Ei, apărătoarea celor de după Ea și cea care procură cele veșnice. Ea este subiectul profețiilor, începătura apostolilor, temelia mucenicilor, fundamentul dascălilor. Ea este slava celor de pe pământ, desfătarea celor cerești, podoaba a toată zidirea. Ea este început, izvor și rădăcină a bunurilor celor negrăite. Ea este pisc și desăvârșirea a tot [ce e] sfânt.

19. O, fecioară dumnezeiească și acum cerească, cum voi grăi toate ale tale? Cum te voi slăvi pe tine, vistieria slavei? Și numai pomenirea

ta sfințește pe cel care o face! Și numai aplecarea spre tine face mai strălucitoare mintea, ridicând-o pe dată către înălțimea cea dumnezeiască! Prin tine se limpezește ochiul minții! Prin tine se luminează duhul prin venirea Duhului Dumnezeiesc! Căci te-ai făcut vistiernică și cuprindere a harurilor, nu ca să le ții pentru tine, ci ca să umpli de toate de har. Căci Împărțitorul vistieriilor nedeșertate supraveghează împărțirea lor [și] pentru ce ar fereca cineva o fericire care nu se împruținează?

20. Dăruiește, așadar, cu îmbelșugare, întregului tău popor, acestei a tale moșteniri, milele tale și harurile tale, o, Stăpână! Dă-ne dezlăsură de cele cumplite care ne stăpânesc! Vezi de câte și de ce fel suntem istoviți, de ale noastre, de cele străine, de cele din afară, de cele dinlăuntru! Pe toate le întoarce spre mai bine cu puterea ta, pe cei dinlăuntru și pe cei de un neam cu noi îmblânzindu-i unii față de alții, iar pe cei care din afară ne împresoară precum fiarele cele sălbatice alungându-i. Dă-ne în locul pătimirilor noastre ajutorul și vindecarea ta, împărțind și sufletelor și trupurilor noastre harul cel îmbelșugat și de ajuns pentru toate. Și dacă nu-l încăpem, fă-ne mai încăpători. Și dă-ne cu adăugire, încât mântuiți și puterniciți cu harul tău, să-L slăvim pe Cuvântul Cel mai înainte de veac, Care din tine S-a

înrupat pentru noi, dimpreună cu Cel fără de început al Său Părinte și cu Duhul Cel de viață făcător, acum și pururea și în vecii cei fără de sfârșit. Amin!

[1] Maica Domnului este mutată ca o pârgă la ceruri. Ea este pârga firii omenești, cheazășie că firea omenească are drept de cetate în viața cea veșnică și fericită. Mutarea Maicii Domnului cu pârga firii în acest locaș este *până acum* o realitate pe potriva adevărului ontologic al acestei mutări.

[2] *Cântarea Cântărilor*, 4 :1, 6 :4, LXX

[3] adică relația presupusă între mamă și fiu.

Traducere de pr. Roger Coresciuc, din ediția în pregătire la Editura Doxologia, a *Omiliilor Sfântului Grigorie Palama*

